INTRODUCERE

Continuînd ritmul susţinut de valorificare a săpăturilor arheologice, pe care Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România îl practică an de an - în scopul sporirii patrimoniului său şi cu dorinţa de a-şi aduce contribuţia la progresul investigaţiei istorice în patria noastră - edităm acum cel de al treilea volum al culegerii "Cercetări arheologice". Volumul include îndeoşebi roadele acţiunii de prelucrare a materialelor recoltate pe şantierele organizate de instituţie în anii 1976-1977, lor adăugîndu-li-se un mănunchi de studii şi note făcînd cunoscute cercetări perieghetice, descoperiri ocazionale sau izolate ale unor materiale, în fine valorificarea prin investigaţia tipologic-comparativă a unor categorii de vestigii arheologice.

Sumarul culegerii reflectă înseşi preocupările şi planul de activitate arheologică ale Muzeului Naţional de istorie, din perioada de timp menţionată, materializînd programul de cercetare pe care îl schiţam în urmă cu trei ani şi care rămîne, în genere, datorită importanţei obiectivului,actual. Cunoaşterea civilizaţiei din epoca pietrei şlefuite - perioada în care s-au pus bazele dezvoltării de sine stătătoare,neîntrerupte şi unitare a societăţii de pe teriioriul României - ne-a interesat şi ne preocupă în continuare. Unui asemenea scop i s-au subordonat săpăturile din aşezarea gumelniţeană de la Hîrşova, judeţul Constanţa. Studiul culturii materiale şi spirituale a tracilor carpato-dunăreni, din epoca bronzului şi din perioada timpurie a primei epoci a fierului constituie şi pentru specialiştii Muzeului de istorie al R.S.România, o temă prioritară. De aceea am organizat săpăturile de la Greci şi Frăteşti, judeţul Ilfov, de la Braneţ, judeţul Olt, de la Pietroasele şi Racoviţeni, judeţul Buzău. Cercetarea mereu mai adîncită a civilizaţiei geto-dace apare de asemenea un obiectiv a cărui urmărire şi realizare o considerăm îndatorire ştiinţifică de prim ordin - mai ales acum, cînd întreaga noastră naţiune se pregăteşte să cinstească împlinirea a 2050 de ani de la făurirea státului dacic centralizat şi independent condus de Burebista. Firesc, de aceea, la Voineşti, judeţul Vaslui şi la Popeşti - Mihăileşti, judeţul Ilfov, specialiştii muzeului s-au angajat în investigarea unor aşezări locuite de strămoşii noştri. Epoca stăpînirii romane pe pămînturile carpato- dunărene, vremea în care procesul de romanizare a dacilor a cunoscut apogeul şi, totodată, împlinirea sa, prin formarea poporului român a continuat să ocupe un loc preponderent în planul nostru de cercetare, obiectivul fiind transpus în fapt prin dezvelirea şi conservarea unor vestigii din cadrul marelui complex arheologic de la Micia (Veţel) judeţul Hunedoara. În sfîrşit, interesaţi deopotrivă în progresul cunoaşterii epocii medievale româneşti, am adăugat şi noi studiului şi docu-

www.mnir.ro

mentelor, informării prin alte mijloace, aportul de mărturii adus prin săpăturile arheologice. La Vităneşti, judeţul Teleorman, la Voivozi, judeţul Bihor, dar mai cu seamă la Piua Petrii, judeţul Ialomiţa au fost investigate, de aceea, obiective de cel mai acut interes.

Abordarea temelor de studiu enunţate, săpăturile organizate în vederea materializării lor îşi află acum finalizarea prin publicarea, în volumul al treilea al culegerii "Cercetări arheologice", a unor rapoarte de săpături consemnînd conştiincios şi competent rezultate dintre cele mai consistente şi mai semnificative. În acelaşi timp, am inclus în prezentul volum, în capitolul "Rapoarte de săpături" - dar, cum se va vedea şi în cel de "Studii şi note" - cîteva dări de seamă întocmite de valoroşi specialişti asupra unor cercetări efectuate în anii din urmă, sub egida altor instituţii. Facem referire la informările asupra investigaţiilor de la Drăuşeni şi Focşani, ca şi la prelucrările de materiale descoperite la Hărman, Bradu, Vodiţa. Motivaţia unui atare fapt o constituie integrarea acestor specialişti, înrolaţi acum în detaşamentul de arheologi ai Muzeului Naţional, în ritmul alert de valorificare a rezultatelor cercetării, pe care înţelege să îl adopte instituţia noastră.

În fine, izvorînd tot din convingerea noastră fermă că publicarea rezultatelor cercetării arheologice este o obligaţie ştiinţifică ce trebuie asigurată permanent şi cu simţ de răspundere pentru a evita orice tergiversare sau chiar pierdere de informaţie - am încorporat în acest volum raportul asupra săpăturilor de la Cătălui-Căscioarele şi descoperirile periegetice din judeţul Teleorman.

Dispariţia mult apreciatului cercetător Gheorghe Cantacuzino - care, solicitat de alte îndatoriri ştiinţifice, nu a mai avut, în ultimii săi ani de viaţă, răgazul să publice şi rezultatele săpăturilor conduse de el în Valea Cătăluiului, judeţul Ilfov - ar fi putut duce la pierderea informaţiei asupra acestor cercetări, la imposibilitatea valorificării unor descoperiri interesante. Este meritul harnicului şi talentatului nostru colaborator George Trohani - participant, în urmă cu cîţiva ani la investigaţiile de la Cătălui - de a fi întocmit, pe baza însemnărilor de şantier, de notorie conştiinciozitate, ale lui Gh.Cantacuzino, un raport detaliat de săpătură, restituind astfel cercetării ştiinţifice observaţii şi materiale a căror valoare, sîntem siguri, nu va trece neobservată.

Cît priveşte cercetările perieghetice din judeţul Teleorman, am socotit utilă publicarea lor nu numai datorită interesului oferit de materialele arheologice identificate şi comunicate, dar deopotrivă cu dorinţa de a sprijini activitatea unuia dintre arheologii amatori cei mai înzestraţi şi mai activi, a cărui muncă, în teren şi de cabinet, apare punctată de rezultate ce au atras atenţia nu o dată - cercurilor de strictă specialitate.

Reflectînd orientarea şi preocupările colectivului de arheologi ai Muzeului Naţional de istorie şi informînd asupra rezultatelor obţinute prin activitatea organizată pe aproape douăzeci de şantiere, nutrim convingerea că volumul al treilea din seria "Cercetări arheologice" va marca nu doar împlinirea conştiincioasă a unei obligaţii profesionale, ci o contribuţie adusă progresului arheologiei în patria noastră. De pe o

www.mnir.ro

atare poziţie, cu o asemenea convingere dorim, în cele ce urmează, să avizăm cititorii, asupra a ceea ce se dovedeşte mai interesant şi mai purtător de valoare în lucrarea de faţă.

Raportul referitor la săpăturile efectuate în cel mai mare tell eneolitic din ţara noastră - tell-ul de la Hîrşova - dă la iveală materiale de tip Gumelniţa de un facies propriu pămînturilor dobrogene. Interesul faţă de asemenea vestigii apare pe deplin îndreptăţit dacă se ţine seamă că cultura adusă în discuţie este încă insuficient studiată în zona dintre Dunăre şi Marea Neagră.

Materiale caracteristice unei culturi arheologice de asemenea insuficient cunoscută, în ciuda faptului că ea este de mult identificată:cultura Glina sînt comunicate în rapoartele asupra săpăturilor efectuate la Greci şi Braneţ. Relevăm îndeosebi pe cele descoperite în ultima staţiune, nu numai datorită bogăţiei şi varietăţii de forme şi elementelor de decor, inedite, dar şi pentru că locuirile Glina de la Vest de Olt sînt pînă acum extrem de puţin explorate.

Descoperiri de un real interes sînt cele consemnate în raportul de săpătură de la Racoviţeni. Este drept, informarea are un caracter strict preliminar, deoarece cercetările sînt abia la început; pentru că materialele aduse în lumină prezintă un accentuat caracter inedit; şi ţinînd seamă de problema dificilă urmărită: raporturile etno-culturale şi cronologice stabilite între populaţiile autohtone trace de tip Monteoru şi cele de factură răsăriteană, ajunse către sfîrşitul perioadei mijlocii a epocii bronzului în regiunea de est şi nord-est a Munteniei. Dar chiar în acest cadru, autorul cercetării şi raportului nu ezită să formuleze încheieri ce se impun a fi reţinute, fie şi ca ipoteze de lucru: existenţa "mai multor grupuri de populaţii nord-pontice antrenate în mişcarea spre regiunile carpatice..." şi faptul că aşezarea explorată la Racoviţeni "reprezintă prima etapă evolutivă a acestui nou grup de populaţii intrus în regiunea estică a Munteniei...".

În luminile proiectate de materialele de la Racoviţeni şi de interpretarea lor apare în plus utilă cercetarea aşezării Tei IV de la Frăteşti - şi aici sesizîndu-se "relaţiile şi contaminările ce s-au produs între populaţiile şi cultura din centrul Munteniei şi triburile culturii de tip Sabatinovka-Coslogeni...".

O cercetare arheologică în care Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România a stăruit timp de cîţiva ani a constituit-o dezvelirea necropolei de tip Monteoru, de la Pietroasele, furnizînd un material antropologic şi arheologic de certă valoare muzeistică şi istorică. În volumul de faţă, prezentarea lucrărilor din obiectivul menţionat are însă un caracter preliminar, cu totul succint, ţinînd seama că conducătorul săpăturilor prelucrează monografic acest complex funerar, întreprindere aflată, de altfel, într-o foarte avansată fază de realizare.

Din raportul privind săpăturile efectuate la Rateşu Cuzei relevăm descoperirea unui indice de încadrare cronologică atît de rar, dar cu atît mai preţuit de specialişti, cum este fibula de bronz Peschiera; şi urmele de locuire din perioada timpurie a primei epoci a fierului - vestigii şi ele rare, deocamdată, în Moldova. Locuirea de tip Noua cerce-

www.mnir.ro

tată la Rateşu Cuzei aparţinînd unei populaţii a cărei economie se întemeia în principal pe creşterea vitelor, am adăugat informării arheologice studiul resturilor faunistice descoperite în aşezare.

Dintre rezultatele sondajului de la Voineşti, un interes special îl vor oferi desigur materialele din perioada tîrzie a primei epoci a fierului.

Reluarea săpăturilor în marea cetate getică de la Popeşti - identificată ipotetic cu Argedava, prima capitală a lui Burebista - constituie nefîndoielnic, în arheologia românească, un eveniment, iar satisfacţia încercată de noi, ca participanţi la noile investigaţii apare, de aceea întemeiată. Raportul asupra campaniilor din anii 1976-1977 nu întîrzie să comunice descoperiri dintre cele mai semnificative: reamenajarea de către strămoşii geţi, în veacul al II-lea î.e.n., a sistemului de apărare al aşezării; surprinderea înmormîntării din epoca geto-dacă, cu un ritual specific (a cărui semnificaţie urmează a fi desluşită); identificarea de noi mărturii privind circulaţia monetară la geţii din cîmpia Munteniei;dar mai ales acele fapte care îngăduie supoziţia "că cei ce locuiau în aşezarea B aparţineau unei categorii sociale în general inferioare faţă de cei din acropolă".

Din amplul raport asupra săpăturilor efectuate în complexul roman de la Micia semnalăm identificarea a trei construcţii independente cu funcţie de therme, ca şi surprinderea unor etape de reconstrucţie a lor; precizarea a două faze de construcţie a castrului; în fine, identificarea în necropola romană a unor mărturii atestînd sigur existenţa autohtonilor geto-daci.

Săpăturile în tumulii funerari de la Vităneşti au oferit de asemenea descoperiri valoroase, cu deosebire interesante fiind cele douămorminte de călăreţi pecenegi - cele mai vestice pînă acum în Cîmpia Română.

La Voivozi, în nord-vestul ţării, printre vestigiile feudale dezvelite semnalăm mărturiile unor activităţi constructoare în veacurile XI-XII.

Din amplul raport asupra săpăturilor practicate în cetatea ţărănească de la Drăuşeni se desprind mai ales datele referitoare la construcţia, în două etape, a bazilicii romanice; descoperirile din necropola din sec. al XII-lea, atribuită secuilor, aşezaţi în cadrul procesului de cucerire a Transilvaniei de către regalitatea maghiară; şi mai ales, datele privitoare la "biserica-sală", datînd din sec. al XII-lea, "cel mai vechi monument de acest tip în Transilvania cunoscut pînă în prezent", datorat nefîndoielnic populaţiei româneşti.

Inaugurînd precedentul volum de "Cercetări arheologice", anunţam, între altele, deschiderea unui şantier în perimetrul complexului feudal - întins şi cu resturi consistente de vieţuire - de la Piua Petrii, judeţul Ialomiţa, identificat cu Oraşul de Floci, din sec. al XIV-lea - al XVIII-lea. Cu satisfacţie consemnăm acum că primele investigaţii s-au dovedit cît se poate de rodnice: două complexe religioase, o necropolă din care au fost dezvenite 127 morminte, cu un bogat şi valoros inventar;un grup de peste 20 locuinţe furnizînd şi ele un material caracteristic;identificarea arheologică a unor evenimente dramatice din existenţa aşezării (atacul oştilor lui Ştefan cel Mare în 1470; incendierea oraşului în 1594-1595,

www.mnir.ro

în timpul luptelor antiotomane conduse de Mihai Viteazul) sînt doar cîteva dintre rezultatele campaniilor de săpături din anii 1975-1977, prefigurînd de pe acum, neîndoielnic, unul dintre cele mai interesante obiective arheologice din evul mediu românesc.

Nu mai puţin valoroase apar şi descoperirile din complexele medievale de la Focşani şi de la Cătălui-Căscioarele. Mai ales acestea din urmă, cu edificiul seniorial, cu biserica şi necropola, cu inventarul identificat în ele - în care o menţiune specială se cuvine să fie consemnată pentru piesele monetare, atestînd relaţii comerciale şi băneşti dintre cele mai semnificative pentru epoca în care se situează - toate, sîntem siguri, vor suscita un îndreptăţit interes din partea specialiştilor în domeniu.

Utile, purtătoare de contribuţie nădăjduim că vor apare cititorilor volumului de faţă şi materialele inseriate în capitolul "Studii şi note".

Dintre aceste lucrări am dori să atragem, în primul rînd, atenţia asupra studiului "Probleme ale cetăţilor cu val vitrificat" evidenţiind un sistem definitiv alcătuit de cetăţi întărite cu palisade de lemn în sec. al IV-lea - al III-lea î.e.n. şi care pare să susţină ipoteza emisă de cercetător, a existenţei în această vreme, în părţile Teleormanului, a unei uniuni tribale geto-dace.

Din paginile studiului semnut de Petre Voievozeanu şi Emil Moscalu, "Mormîntul princiar getic şi tezaurul de la Peretu, jud. Teleorman" relevăm valoarea unor concluzii, temeinic argumentate, cum sînt: apartenenţa getică a coifurilor de aur şi argint descoperite pe teritoriul României şi datînd din veacul al IV-lea î.e.n.; şi atribuirea mormîntului de la Agighiol, jud. Tulcea şi Peretu "unor regi geto-daci de la mijlocul sec. al IV-lea î.e.n.".

Semnalăm, de asemenea, publicarea de către Lucia Marinescu a unei interesante statui de bronz descoperită la Micia, în care autoarea vede o reprezentare a zeităţilor Venus şi Atargatis.

În sfîrşit, dorim să atragem atenţia supra studiului lui Ion Chicideanu, "O aşezare din sec. XIV-XV la Bradu, jud. Buzău". Pe lîngă depistarea unui sat şi publicarea unor vestigii din veacurile amintite - întrutotul binevenite, ţinînd seamă de frecvenţa scăzută pînă acum a descoperirilor arheologice de caracter sătesc din perioada feudalismului deplin maturizat - autorul, şi iucraroa, afirmă şi meritul identificării - de această dată în mod argumentat - a Bădenilor, sat menţionat întîia oară în documente, în 1494.

Şi celelalte studii şi note sperăm să trezească interesul specialiştilor, dată fiind contribuţia adusă la sporirea patrimoniului documentar, atît de necesar în investigarea şi clarificarea unora sau altora dintre problemele arheologiei noastre.

Dorim acestui al treilea volum de "Cercetări arheologice" buna primire de care s-au bucurat cele anterioare, din cadrul seriei, adică să îşi confirme caracterul riguros ştiinţific, să îşi dovedească utilitatea, partea de contribuţie.

Prof. dr. FLORIAN GEORGESCU

Directorul Muzeului de Istorie al
Republicii Socialiste România

www.mnir.ro

INTRODUCTION

En continuant le rythme soutenu de mise en valeur des fouilles archéologiques que le Musée d'histoire de la République Socialiste de Roumanie effectue chaque année - dans le but d'augmenter son patrimoine et désireux de contribuer au progrès de l'investigation historique dans notre patrie - nous éditons maintenant le troisième volume du recueil "Recherchers archéologiques". Le volume inclut spécialement les fruits de l'action d'interprétation des matériaux obtenus sur les chantiers organisés par notre institution aux années 1976-1977, auquels se joignent quelques études et notes qui font connaître les investigations de surface, les découvertes occasionelles ou isolées de certains matériaux et en fin la mise en valeur par l'investigation typologique - comparative de certaines catégories de vestiges archéologiques.

Le sommaire du recueil réflète les préoccupations mêmes et le plan d'activité archéologique du Musée National d'histoire, de la dite période de temps, en matérialisant le programme d'investigation que nous esquissions il-y-a trois ans et qui est resté, en général, a cause de l'importanee de l'objectif, actuel. Le savoir sur la civilisation de l'âge de la pierre polie - période pendant laquelle ont été mises les bases du développement indépendant, ininterrompu et unitaire de la société sur le territoire de la Roumanie - nous a intéressé et nous préoccupe par la suite. C'est à un tel but que les fouilles de l'établissement de type Gumelniţa de Hîrşova, dép. de Constanţa ont été subordonnées. L'étude de la culture matérielle et spirituelle des thraces carpatho-danubiens de l'âge du bronze et de la période ancienne du premier âge du fer constitue pour les spécialistes du Musée d'histoire de la R.S. de Roumanie aussi, un thème prioritaire. C'est pour ça qu'on a organisé les fouilles de Greci et Frăteşti, dép. d'Ilfov, de Braneţ, dép. d'Olt, de Pietroasele et Racoviţeni, dép. de Buzău. L'investigation de plus en plus approfondie de la civilisation géto-dace est aussi un objectif dont la poursuite et la réalisation nous les considérons comme un devoir scientifique de premier ordre - spécialement en ce moment quand notre entière nation se prépare à célébrer le parachèvement des 2050 ans depuis la création de l'Etat dace centralisé et indépendant conduit par Bourebista. C'est pour ça qu'à Voineşti, dép. de Vaslui et à Popeşti-Mihăileşti, dép. d'Ilfov, les spécialistes du musée se sont engagés à pursuivre des investigations sur certains établissement habités par nos ancêtres. L'époque de la domination romaine sur le territoire carpatho-danubien, la période pendant laquelle le processus de romanisation des Daces a connu son apogée et en même temps son accomplissement, par la formation du peuple roumain a occupé toujours un lieu prépondérant dans notre plan de recherches et cet objectif a été réalisé par le décapage et la conservation

www.mnir.ro

des vestiges trouvés au cadre du grand complexe archéologique de Micia (Veţel), dép. de Hunedoara. En fin, intéressés aussi dans le progrès des connaissances sur l'époque médiévale roumaine nous avions ajouté à l'étude et aux documents, à l'information par d'autres moyens, l'apport des témoignages offerts par les fouilles archéologiques. À Vitănești, dép. de Teleorman, à Voivozi, dép. de Bihor mais particulièrement, à Piua Petrii, dép. de Ialomiţa ont été, pour cette raison, pour suivies des investigations sur des objectifs du plus vif intérêt.

L'attaque des thèmes d'étude énoncés, les fouilles organisées en vue de les matérialiser, touchent maintenant à leur fin par la publication, dans le troisième volume du recueil "Recherches archéologiques" des rapports sur les fouilles qui consignent d'une manière consciencieuse et compétente des résultats bien consistants et significatifs. En même temps on a inclus dans le présent volume, dans le chapitre "Rapports sur les fouilles" - mais aussi dans celui d'"Etudes et notes" - quelques comptes rendus élaborés par des valeureux spécialistes sur certaines recherches effectuées aux dernières années sous l'égide d'autres institutions. On se refait aux comptes rendus sur les investigations de Drăuşeni et Focşani et aussi aux interprétations de matériaux découverts à Hărman, Bradu, Vodiţa. Le dit fait est motivé par l'intégration de ces spécialistes, enrôlés maintenant dans le détachement d'archéologues du Musée National, dans le rythme alerte de mise en valeur des résultats de la recherche que notre institution a bien voulu adopter.

En fin, émanant toujours de notre ferme conviction que la publication des résultats de l'investigation archéologique est une obligation scientifique qui doit être assurée permanentement et responsablement pour éviter toute tergiversation ou même perte d'information - on a incorporé dans ce volume le rapport sur les fouilles de Cătălui-Căscioarele et les découvertes de surface du dép. de Teleorman. La disparition de l'apprécié chercheur Gheorghe Cantacuzino, qui, sollicité par d'autres devoirs scientifiques, n'a pas plus eu, dans les derniers ans de sa vie, le temps pour publier aussi les résultats des fouilles qu'il a conduit dans la Vallée de Cătălui, dép. d'Ilfov, aurait pu provoquer la perte de l'information sur ces recherches, l'impossibilité de mettre en valeur des découvertes intéressantes. C'est le mérite de notre laborieux et talenteux collaborateur George Trohani - qui a participé quelques années auparavant aux investigations de Cătălui - d'avoir réalisé, a base des notes de chantier, notamment consciencieuses, de Gh. Cantacuzino, un rapport détaillé sur les fouilles, en restituant de cette façon à la recherche scientifique des observations et des matériaux dont la valeur, nous sommes persuadés, ne passera pas inaperçue.

En ce qui concerne les recherches de surface du dép. de Teleorman, on a considéré utile leur publication non seulement à cause de l'intérêt offert par les matériaux archéologiques identifiés et communiqués mais aussi à cause de notre désir d'appuyer l'activité d'un des archéologues amateurs les plus doués et les plus actifs dont le travail, sur le terrain et dans le cabinet, est parsemé de résultats qui ont attiré plusieurs fois l'attention des cercles strictement spécialisés.

www.mnir.ro

Reflétant ainsi l'orientation et les préoccupations du collectif d'archéologues du Musée National d'histoire et informant sur les résultats obtenus dans l'activité organisée sur presque vingt chantiers, nous sommes convaincus que le troisième volume de la série "Recherches archéologiques" va marquer non seulement l'accomplissement scrupuleux d'une obligation professionnelle, mais aussi une contribution au service du progrès de l'archéologie dans notre patrie. C'est en ce sens et avec cette conviction que nous désirons, dans les lignes à suivre, d'aviser les lecteurs sur ce qui est plus intéressant et plus valeureux dans le travail y présant.

Le rapport concernant les fouilles effectuées dans le plus grand tell énéolithique de notre pays - le tell de Hîrşova - met au jour des matériaux de type Gumelniţa ayant un facies propre pour la contrée de Dobrogea. L'intérêt pour des vestiges semblabes apparaît encore plus justifié si nous tenons compte que la dite culture n'est pas encore suffisamment étudiée dans la zone située entre le Danube et la Mer Noire.

Des matériaux caractéristiques pour une culture archéologique qui n'est pas suffisnmment connue aussi, quoiqu'elle ait été identifiée il-y-a longtemps, la culture Glina, sont communiqués dans les rapports sur les fouilles effectuées à Greci et à Braneţ. Nous relevons spécialement les matériaux découverts dans le dernier point, non seulement à cause de la richesse et de la variété des formes et des éléments de décor, inédits, mais aussi par ce que les habitats de type Glina à l'ouest de la rivière de l'Olt sont jusqu'à présent très peu explorés.

Des découvertes très intéressantes sont aussi celles consignées dans le rapport sur les fouilles de Racoviţeni. C'est vrai que l'information a un caractère strictement préliminaire, parce que les recherches se trouvent seulement à leur début; parce que les matériaux mis au jour présentent un accentué caractère inédit; et compte tenant du problème difficile y posé: les rapports ethno-culturels et chronologiques établis entre les populations autochtones thraces de type Monteoru et celles de facture orientale, qui vers la fin de la période moyenne de l'âge du bronze sont arrivées dans la région de l'est et du nord-est de la Valachie. Mais dans ce cadre même l'auteur de la recherche et du rapport n'hésite pas de formuler des conclusions qui s'imposent pour qu'elles soient retenues au moins comme des hypothèses de travail: l'existence de "plusieurs groupes de populations nord-pontiques entraînées en mouvement vers les régions carpathiques..." et le fait que l'établissement exploré à Racoviţeni "représente la première étape évolutive de ce nouveau groupe de populations intrus dans la région orientale de la Valachie...".

A la lumière projetée par les matériaux de Racoviţeni et par leur interprétation, apparaît encore plus utile l'investigation de l'établissement Tei IV de Frăteşti - puisqu'ici aussi sont surprises "les relations et les contaminations qui se sont produites entre les populations et la culture du centre de la Valachie et les tribus de la culture de type Sabatinovka-Coslogeni".

www.mnir.ro

Une investigation archéologique dans laquelle le Musée d'histoire de la République Socialiste de Roumanie à insisté pendant quelques années a été constituée par le décapage de la nécropole de type Monteoru de Pietroasele qui a fourni un matériel anthropologique et archéologique valeureux tant pour le musée que pour l'histoire même. Mais dans le présent volume la présentation des travaux de l'objectif mentionné a un caractère préliminaire, succinct, étant donné que celui qui dirige les fouilles prépare une monographie de ce complexe funéraire, entreprise qui se trouve d'ailleurs dans une phase très avancée de réalisation.

Du rapport concenant les fouilles effectuées à Rateşu-Cuzei on relève la découverte d'une indice d'encadrement chronologique très rare, mais qui le rend d'autant plus apprécié par les spécialistes, tel comme la fibule de bronze de type Peschiera; et aussi les traces d'habitat de la période ancienne du premier âge du fer - vestiges rares eux aussi, pour le moment, en Moldavie. L'habitat de type Noua examiné à Rateşu-Cuzei et qui a appartenu à une population dont l'économie se basait principalement sur l'élevage du bétail, a complété l'information archéologique avec l'étude des restes fauniques découverts dans l'établissement.

Parmi les résultats du sondage de Voineşti, un intérêt spécial vont reveiiler les matériaux de la période récente du premier âge du fer.

La reprise des fouilles dans la grande forteresse gète de Popeşti - identifiée hypothétiquement avec Argedava, première capitale de Bourebista - constitue, sans aucun doute, dans l'archéologie roumaine, un événement et la satisfaction que nous éprouvons, comme participants aux nouvelles investigations, apparaît, pour cela, justifiée. Le rapport sur les campagnes des années 1976-1977 nous communique ainsi des découvertes des plus significatives: le réaménagement par nos ancêtres, les Gètes, au IIe siècle av.n.è. du système défensif de l'établissement; la révélation de l'enterrement à l'époque géto-dace, avec un rituel specifique (dont la signification on va la déchiffrer); l'identification de nouveaux témoignages concernant la circulation monétaire chez les Gètes de la Plaine Valaque; mais spécialement ceux faits qui permettent de supposer "que ceux qui habitaient dans l'établissement B appartenaient à une catégorie sociale généralement inférieure à ceux de l'acropole...".

De l'ample rapport sur les fouilles effectuées dans le complexe romain de Micia nous signalons le fait qu'on a identifié trois constructions indépendantes ayant la fonction de thermes et aussi certaines étapes de reconstruction de ceux-ci; qu'on a précisé les deux phases de construction du camp romain et en fin qu'on a identifié dans la nécropole romaine certains témoignages qui y attestent avec précision l'existence des autochtones géto-daces.

Les fouilles dans les tumulus funéraires de Vităneşti ont offert aussi de découvertes veleureuses, des plus intéressantes étant les deux tombes de cavatiers pétchenègues - les plus occidentales jusqu'à présent dans la Plaine Roumaine.

A Voivozi, au nord-ouest du pays parmi les vestiges féodaux découverts nous signalons les témoignages de oertaines activités constructrices aux XIe-XIIe siècles.

www.mnir.ro

De l'ample rapport sur les fouilles pratiquées dans la forteresse villageoise de Drăuşeni se détachent spécialement les dates concernant la construction, en deux étapes, de la basilique romane; les découvertes de la nécropole du XIe siècle attribuée au Szeclers y établis au cadre du processus de la conquête de la Transylvanie par la royauté magyare et au plus, des dates concernant "l'église à nef unique" du XIIe siècle, "le plus ancien monument de ce type en Transylvanie connu jusqu'à présent", qui est du, sans doute, à la population roumaine.

Quand on a inauguré le précédent volume des "Recherches archéologiques" on a annoncé, entre autres, l'ouverture d'un chantier dans le périmètre du complexe féodal - étendu où il-y-avaient des restes consistants d'habitat - de Piua Petrii, dép. de Ialomiţa, identifié avec la Ville de Floci, des XIVe-XVIIIe siècles. Nous avons la satisfaction de consigner maintenant que les premières investigations se sont avérées très fructueuses: deux complexes religieux, une nécropole où on a décapé 127 tombes qui contenaient un riche et valeureux inventaire; un groupe de plus de vingt habitations qui ont fourni aussi un matériel caractéristique; l'identification archéologique de certains événements dramatiques de l'existence de l'établissement (l'attaque des armées d'Etienne le Grand en 1470; l'incendie mis à la ville en 1594-1595, pendant les luttes anti-ottomanes menées par Michel le Brave) ne sont que quelques uns des résultats des campagnes de fouilles des années 1975-1977, ce qui annonce dès maintenant, sans aucun doute un des plus intéressants objectifs archéologiques du moyen-âge roumain.

Aussi valeureuses apparaissent les découvertes faites dans les complexes médiévaux de Focşani et Cătălui-Căscioarele. Spécialement le dernier, avec son édifice seigneurial, avec l'église et la nécropole, avec l'inventaire qu'on y a identifié - où une mention spéciale doit être faite à propos des pièces monétaire qui attestent des relations commerciales et monétaire des plus significatives pour l'époque dans laquelle elles sont situées - toutes celles-ci nous sommes persuadés, vont susciter un justifié intérêt de la part des spécialiste dans ce domaine.

Nous ésperons aussi que les matériaux compris dans le chapitre "Etudes et notes" apparaîssent utiles aux lecteurs du présent volume.

Parmi ces trevaux nous désirons attirer, premièrement, l'attention sur l'étude "Problèmes des fortifications à vallum vitrifié" qui met en évidence un système défensif formé de cités fortifiées avec des palissades en bois aux IVe-IIIe siècles av.n.è. et qui parait soutenir l'hypothèse émise par le chercheur, de l'existence pendant cette période, dans la zone de Teleorman, d'une union tribale géto-dace.

Les pages de l'étude signée par Petre Voievozeanu et Emil Moscalu "La tombe princière gète et le trésor de Peretu, dép. de Teleorman" nous relèvent la valeur de certaines conclusions, solidement argumentées, comme par exemple: l'appartenance gète des casques en or et en argent découverts sur le territoire de la Roumanie et datant du IVe siècle av.n.è. et l'attribution de la tombe d'Agighiol, dép. de Tulcea et de celle de Peretu à "certains rois géto-daces du milieu du IVe siècle av.n.è.".

www.mnir.ro

Nous signalons aussi la publication par Lucia Marinescu d'une intéressante statuette en bronze découverte à Micia, dans laquelle l'auteur voit une représentation des déesses Venus et Atargatis.

Finalement nous désirons attirer l'attention sur l'étude de Ion Chicideanu "Un établissement des XIVe-XVe siècles à Bradu, dép. de Buzău". A côté du fait qu'il a dépisté un village et qu'il a publié les vestiges édifiés pendant les dits siècles - chose tout-à-fait bienvenue, tenant compte de la fréquence reduite jusqu'à présent des découvertes archéologiques avec un caractère villageois de la période du féodalisme développé - l'auteur, et le travail, afirment aussi le mérite de l'identification - cette fois d'une manière argumentée - de Bădeni, village mentionné pour la première fois dans les documents, en 1494.

Nous ésperons que les autres études et notes aussi vont reveiller l'intérêt des spécialistes, étant donné la contribution apportée à l'augumentation du patrimoine documentaire, si nécessaire dans l'investigation et la clarification des différents problèmes de notre archéologie.

Nous souhaitons au troisième volume des "Recherches archéologiques" le même accueil dont les antérieurs ont joui au cadre de la série, c'est à dire qu'il confirme son caractère rigoureusement scientifique, prouve son utilité et sa partie de contribution.

Prof.dr. FLORIAN GEORGESCU

Directeur du Musée d'histoire de la
République Socialiste de Roumanie

www.mnir.ro